Říma zplozenci.

Historický román

—od—

ALFREDA MEISNERA.

Novicka Marcelina.

(Pokračování 13.)

-XII-

Marcelina posud nevyprostila se docela z obyčejů klášterních. Ve svém pokojíku zařídila dle množství vše, jako bývalo v její celi. Lůžko stálo tak, jako druhdy v klášteře, obrazy byly na stěně tak rozvěšeny, aby se podobali bývalému oltáři domácímu. Baronka často ji překvapila, anaž trvala na modlitbách. Také byla před lidmi velmi ostýchavá. Jedinkráte řala se přemluviti, aby objevila se na veřejném místě; avšak k návštěvě divadla nedala se nikdy pohnouti. Život klášterní v úzké celi tísnil ji druhdy— a nyní na svobodě takřka samolibě oddávala se témuž způsobu života.

Baronku ctila a milovala jako vlastní matku, jakož i tato na vzájem nepovažovala ji za nahodilého hosta, nýbrž viděla v ní svého miláčka v kruhu milovaných dítek.

Mladý Ebenstein bydlel od těch dob, co byl propuštěn z vězení, u hraběte Kolovrata, ačkoli obydlí matčino mělo proň dosti místa. Chtěl se vyhnouti zlým jazykům, kteří zajisté neváhali, vykládati sobě pobyt krásně bývalé jeptišky u baronky na nejhorší stránku.

Ebenstein navštěvoval matku dvakrát za den, obyčejně před polednem jen na chvíli, pak k večeru as na hodinu. A i to bylo již mnoho. Kdyby Marcelina jen tušila, jaké řeči o ní se roztrušují, nepochybně byla by opustila dům aby zachovala nejen svou, nýbrž i čest rodiny, kteréž byla své služby věnovala.

Jednoho večera navštívil Ebenstein matku, aniž by ji nalezl doma. Bylať povolaná k přítelkyni těžce nemocné a posud se nenavrátila.

Viktor usadiv se na pohovce v malém pokoji, jehož okna vedla do zahrady, očekával matčin příchod. Ani Marcelina neobjevila se, neboť obyčejně nikdy nepřicházela, dokud nebyla zavolána. Do pokoje bývalé novicky Ebenstein až posud nikdy nevkročil; dnes neodvážil se toho, aby zakiepal na její dvéře, přece však nepřestával doufati, že se objeví a za nepřítomnosti matky bude jeho společníci. Nicméně naděje jeho nedocházela vyplnění.

Ebenstein konečně rozhodnul se, že dá Marcelině poprositi aby přišla k němu. Do večeře nebylo již dlouho.

Za několik minut vešla dívka.

"Marcelino," zvolal Ebenstein s něžnou předhůlkou a vyšvihnu. "e spěchal jí v ústrety, "což pak posud stojíte pod přísnou kázní zlé abatiše, že tak nerada popřejete mně svou společnost?"

"Netušila jsem, že mne očekáváte," zněla odpověď dívčina.

Odpovídala polohlasem a jaksi zaraženě, sehnuvši se k zemi, aby — nikoli z vtělené pořádnosti, nýbrž spíše k zakrytí své ostýchavosti — zvedla baroninu pletení, jež se stolu spadlo, načež jala se navinovati spadlou s klubka nit.

Rozpačitost její přecházela také na Ebensteina, čímž proud ohnivé jeho řeči valně se ochlazoval.

Posadili se ke stolu, na němž byla stará Baruška prostřela, a započali rozmluvu o věcech docela všedních a lhostejných; avšak i takový nevinný předmět hovoru neukonejšil obapolné rozpaky, nýbrž dříve množil je. Chvilemi umlkli oba, čímž protiva toho, co hlasitě promluvili, s tím, co v srdcích tlumili, vždy jasněji představovala se v jejich mysli. Byliť jako oni dva, jichž jeden ustavičně obchází a zamlčí hledí to, což jej k řeči pohá- kdežto druhý obává se uslyšeeho, čehož již dobrou polovici a před čímž se strachuje, a právě svou obavou dodává u mysli aby mluvil.

ovýmto rozpakům učinila lužka, přinášejíc prostič- Rozhovor pohyboval ěkud volněji, neboť před sebou záštut, za pod rouškou nepatrných skrývati mohli myšlenky ejhlubších svých útrob.

Teprv po večeři cítili se býti volnějšími. Podobaloť se, že obsah myšlenek, jichž vyzraditi se zdráhali, sám od sebe ustoupil v pozadí, anebo že oba sfekli se jeho odhalení.

V hovoru octli se při událostech dozanských, jež na obapolné jich osudy nabyly tak velké důležitosti.

"Slečno Marcelino," započal Ebenstein po delším významném mlčení, v němž byli oba přemýšleli, "chci k vám vznésti prosbu, prosbu dotíravou, dotíravou prosbu — že jste již jednou odmítla ji od sebe—"

"A jaká jest to prosba?" odtušila dívka poněkud s nepokojem a v očích jejích se zajiskřilo.

"Nelekejte se příliš! Prosba má tíže se mého propuštění, za kterýž zavázán jsem vám nepomíjejícím citem. Mohla byste kárati mou zvědavost, táží-li se vás, na čem má se zakládati moje ospravedlnění? Jaký byl to meč, jejž jste jen z daleka vytasila proti mým nepřátelům, a jehož pouhé zablesknutí postačovalo, že upustili od dalších útoků—"

"Sama ani nevím, z jaké příčiny nevyhověla jsem již dříve vaší žádosti", odpovídala dívka—"učinila jsem tak snad proto, poněvadž moje svědectví zůstalo by alespoň s polovice pro vás nesrozumitelné."

"A proč?"

"Protože— —"

"Nuže?"

"Že ve výpovědi mé bylo cosi závažného," pravila Marcelina konečně, "vysvítá již z mého vystoupení; a přece hodí se moje svědectví více k soudnímu vyšetřování nežli k vypravování, jehož nedostatky a mezery nemohu vyplniti. Postavení posluchače v případě tom jest méně příznivé, než-li postavení soudce, jenž souvislost věcí objasnit s to jest soudním pátráním."

"A přece není to pouhá zvědavost, která mne pohání k dotíravosti. Vaše tajemství v sobě zahaluje mou čest, mou volnost, to jest: můj život! Sdělíte-li mně je, zdvojnásobíte ráznost zbraně, kterouž snad šťastná náhoda položila v ruce vaše. Považte však ještě jednu věc, na kterou pomýšlím jen s hrůzou — považte, že byste nemohla někdy při mně státi, abyste svědčila že nejsem vinen. Ano, v jistém ohledu jste i povinna, ozbrojiti mne všemi pádnými průkazy k mému ospravedlnění.—"

"Toť ovšem pravda," našeptala Marcelina, pohroužíc se v nové přemýšlení.

"Tedy přejděme hned k hlavní věci!" zvolal Ebenstein, pochopiv náchylnost dívky k sdílné důvěrnosti. "Přejděme především k oběma předmětům, jež prý jsem odcizil neb odstranil — mluvme o bedně a soudku. Co mimo to uznáte za dobré sděliti mně, spočívá jedině na vaší důvěrnosti, na vaší laskavosti a vůbec na vašem úsudku o prospěšnosti takového sdělení. Kdo jest zlodějem obou zmíněných kusů, jinak-li krádež byla skutečně spáchána a nejen pouze předstírána ďábelskou nenávistí?"

"Hospodský Kupka," odvětila dívka s plnou určitostí.

"I já jsem byl téhož náhledu. Avšak jakým způsobem lze prokázati krádež? V tom vězí vše!"

"Důkazů hojnost! Přece ale není mně lehko, zevrubně odpovídati k vaší otázce. Jest mi při tom daleko zabíhati, tak daleko, že sama ani nevím, kde mám začíti, abych nepopletla jedno s druhým."

"Vypravujte jen podle své libosti," domlouval jí Ebenstein, "nebude mně s obtíží, srovnati si vše. Ještě ale chci k vám učiniti jednu otázku, která snad zasluhuje, aby přede vším dostalo se jí odpovědi: Jest vám povědomo, jakým způsobem dostal se klášterní poklad do farní stodoly v Rakovníce?"

"Do podrobna. V oné noci, když císařská komise objevila se v Doxech, naplňovaly se na kvap a tajně v klášteře bedny a truhly drahocennými věcmi a jinými předměty zvláštní důležitosti. Dělo se tak v předtuše, co as klášteru přinese den příští. As s půlnoci byly dva těžké nákladní vozy napiněny. S jedním vozem odejel tak zvaný vídeňský vozka cestou ku Klíčarům, s druhým Kupkův oráč Václav k Rakovníku—"

"A tu náhodou byl jsem svědkem, že vůz na své cestě zastavil se u hospody a že Kupka sejmouti dal dva kusy, ježto nemohly býti nic jiného, než-li pohřešovaná truhla a pohřešovaný soudek."

"Tak as bude tomu," přisvědčila Marcelina. "Kupka chtěl si osvojiti část nákladu, jejž klášter zamýšlel odcizíti státní pokladně. Přední povoz byl šťastnější a dopravil svěřený mu poklad až na místo, kteréž proň bylo vykázáno. Vůz pak, s nímž Kupka měl odejeti, byl oloupen samým vozkou dříve než náklad dostal se do rukou úřadů."

"Tedy nebyla to lež, když klášter tvrdil, že dva kusy nákladu přišly v ztrátu!" zvolal Ebenstein. "Jest však otázka, zda-li také udaný obsah obou ztracených kusů s pravdou se srovnává?"

"A co v té příčině udáno bylo u soudu?"

"V soudku prý byly památné peníze a jiné vzácné mince, v bedně listiny, misály a posvátné ostatky."

"Toť možné," odvětila dívka, nicméně však velmi nápadně. — Pravím že jest to možné, jelikož obsah obou kusů zcela určitě neznám. Nemohu tedy v té příčině podati bližší vysvětlení, a nucena jsem uvésti pouhé domněnky, jakéž kolovaly v klášteře, domněnky to, jež vám chci sděliti k vlastnímu posouzení. Jisto jest, že klášteru na odcizených věcích snad více záleželo, než-li na celém ostatním nákladu. Návěští, že složené v Rakovníce věci klášterní byly zabaveny, polekalo ovšem klášter u velké míře, ale polekání to daleko se nevyrovnalo úžasu, jakýž nastal zvěstí o ztrátě bedny a soudku."

"Oba tyto kusy," prohodil Ebenstein, musely tedy míti značnou cenu, buďsi již samy o sobě, buďsi svou důležitostí pro klášter."

"O tom nelze pochybovati. Mimo to musely to být věci velmi podezřelé a pro klášter choulostivé, poněvadž ztráta jich— hlavně bedny—považována byla za nesnadu pro klášter, za nehodu velmi nemilou a hned soudilo se, že v krádeži neměl podílu pouze obyčejný zloděj—"

"A přece věci ukradeny byly zcela sprostným zlodějem", odvětil Ebenstein. "Kupka není mi více nežli podlý padouch nejsprostšího druhu."

"Tak jest. Kupka jest tak jisě zlodějem, jako Jidáš byl zrádcem Kristovým."

"Jak ale lze věc tu sobě vysvětliti?" přemítaje prohodil Ebenstein. "Nezbývá než domýšleti se, že buď za tmavé noci byl na omylu aneb Václav podal mu s vozu nepravou bednu. Pouhá náhoda tedy—"

"Nejsem toho mínění," odvětila Marcelina, a na krásném čele jejím objevila se vráska hlouhavého přemýšlení. "Sotva smí se to připisovati pouhé náhodě."

"Tedy vaše domněnka —"

"Posuďte sám. Kupka od dávných již časů jest důvěrníkem kláštera, důvěrníkem v nejhorším slova toho smyslu. Povídá se, že na každé nepleše, jenž ztropena byla v klášteře, Kupka měl svůj podíl. A Kupka měl by se zmýliti, Kupka neměl by zevrub vědětí co krade? Při naplňování beden byl přítomen, každý kousek procházel jeho rukou — a při krádeži měl by se přehmatnouti?"

"Pak ovšem těžko tomu uvěřiti," dosvědčoval Ebenstein. "Přece ale při chvatu a nepokoji páchání hříšného činu přihází se i nejprohnanějšímu lotru ledacos. Nechci vám však dělo odporovati, pokud neznám obsah zmizelých kusů. Prosím vás tedy, aby jste mně sdělila roztrušované tehdáž zvěsti a domněnky —"

"Řekl jste dříve, že podle udání kláštera v truhle nalézaly se písemnosti, tedy listiny, pak posvátné relikvie a —"

"Relikvie!" opakoval Ebenstein s úšměvem. "Ty zajisté nebyly v nebezpečí, že by je snad císařská komise zapsala do inventáře — takovou domněnku tedy nepřipouštím —"

"A snad přece domněnka ta je oprávněna," odpovídala dívka pevně a určitě. Kus pravdy přece bude při té věci, několi vše sotva srovnává se s pravdou. Obíhající zvěsti v té příčině shodovaly se úplně a sama slyšela jsem z úst představené novicek, kteráž v tajemstvích klášterních velmi dobře se vyznala, že jedná se při tom o věc, kteráž ovšem podobá se relikviím. — Zdá se býti pravdě nepodobné, a přece sama přikládám tomu víru. V truhle uzavřena byla prý kostra, kostra člověčí—"

"V skutku?" zvolal Ebenstein s udivením. "K čemu ale dováží se zboží tak podezřelé na podloudnických cestách, zboží, ježto zcela pohodlně mohlo by se uložiti v nějaké posvátné skříni neb v některém koutě klášterní krypty, i v případě, že by mělo za sebou nejstrašlivější minulost? Odkud nabýti světla v této hádance?"

"I k této otázce mohu pouze odpovídati", odvece Marcelina, "že buď nikdo neobával se prozrazení anebo že z jiných, mně neznámých příčin bylo jednáno tímto způsobem. Co se mne týče, věřím ve skutečnost kostry, jakkoli snad budete se posmívati mému předsudku."

"Dalek jsem toho!" odvětil Ebenstein. "Jsteť dívka tak rozvážná—naopak, sám nyní přikládám věci té víru, poněvadž vy věříte v ní. Tím blíže vidím se nucena přistoupiti k náhledům vašim, čím určitěji stojíte na tom, co jsem dříve popíral. Nahlížíte již snad, jakou moc nade mnou provádějí slova vaše."

"Nezamýšlím pouze víru vzbuditi ve vás," promluvila dívka, ježto byla při posledních slovech Ebensteinových, s jakousi vřelostí a se zvláštním přízvukem pronešených, na okamžik oči k zemi sklopila. "Chci také podati vám přesvědčení, pokud toliž o přesvědčení řeč býti může u věci, kteréž za odůvodnění slouží směsice skutečných udajů a pouhých důmének. Víte však zároveň, že ode mne nemůžete očekávati plného světla. Jsem pouze s to, podati hrubou látku a jistá východiště k dalšímu vyšetřování; více jsem nepřisilibila."

"Ničím nedejte se másti," zvolal Ebenstein. "Vypravování vaše jest pro mne velmi zajímavé a k našemu účeli velmi důležité. Prosím vás tedy, abyste pokračovala."

Po delší přestávce jala se mluviti Marcelína takto:

"V druhém dvoře klášterním, rozumím tím menší dvůr, do něhož pouze nejdůvěrnější osoby mají přístup, jest prý jakási komora bez oken, podobající se jakémusi sklepení. Na své vlastní oči nikdy jsem ji nespatřila. Dle jiné pověsti jest prý to tajná kaple neobyčejné krásy a nádhery. Někdy prý tam hoří veliké množství voskovic ve dne v noci. Pod oltářem jest prý pochována jistá osoba v dvojité rakví, v dubové a cínové. Jedni vypravují že jest to muž, jiní že jest to žena. Někteří tvrdí, že jest to jakás světice, kteráž posud nevykonala svůj poslední, k prohlášení za svatou nevyhnutelný zázrak; jiní že paní tam pohřbená byla otrávena anebo jiným způsobem zavražděna. Jednou v roce bývá prý v kapli té sloužena slavná mše zádušní. V předvečer této smuteční slavnosti přicházejí prý z dalekých krajin tajuplní hosté, aby přítomni byli zádušní mši. Přicházejí prý zakukleni, a voskový mi škraboškami na obličeji a bývají ubytováni v tajných jizbách. Za příští noci opouštějí zase klášter, aniž by jich kdo uviděl; zmizejí ještě před svítáním. Buď si na tom co pravdivého nebo jen pouhá smýšlenka, tolik vím jistě, že všecky tyto pověsti nejsou na prosto bez základu, neboť pokud jsem žila v klášteře, přicházela taková společnost neznámých hostů vždy na den sv. Žofie, jejíž památka připadá na den 15. máje."

"Podivná to věc, velmi podivná!" zašeptal jako pro sebe Ebenstein, přemítaje u sebe o tom, což byl právě slyšel. "Jisto jest, že klášterý mají svá tajemství. Velký náš císař od svého nastoupení trůnu odhalil již mnohé, ježto před tím zdálo se býti k víře nepodobné a takřka báječné."

Ebenstein zadumal se v myšlenky. Marcelina neodvážila se, přerušiti ticho, kteréž tím bylo nastalo.

"Svrchovaný bože," promluvil konečně Ebenstein, "pamatuji se, ovšem jen nejasně a jako ve snu, že jsem přišel do toho menšího dvora, o němž jest řeč. Vstoupil jsem tam bezděky jakožto člen komise při zrušení kláštera. Tenkráte ovšem místnosti toho dvora neměly do sebe tolik zajímavosti pro mne jako nyní, když jsem byl vyslyšel vaše vypravování. Viděl jsem onu kapli—úzký to, obdélný čtverhran, stěny jeho byly zdobeny záclonami, ostatně podobal se celý prostor temné klenbě. Na oltáři nebylo světla. Světlo mně bylo přineseno. Celek podobal se tak zvanému „Svatému hrobu", i domníval jsem se, že v pašijových dnech konají se zde zvláštní pobožnosti."

"Naznačil jste tajné to místo vhodným jmenem," zvolala Marcelina živě. "Svatému hrobu podobalo se, pravil jste. Víte jak pojmenováno bývalo v klášteře, když o něm řeč byla; což ovšem stávalo se jen potají a pouze v nejbližší důvěrnosti? Nazýváno bylo osvětleným hrobem. Viděl jste kapli v temnu, světla byla shasnuta, rakev pod oltářem odstraněna. Záhadná mrtvola, kteráž v rakvi odpočívá, jest právě ona kostra, kteráž uzavřena v bedně octla se v rukou hospodského v Doxech."

Podivno, přepodivno!" zvolal Ebenstein. "A přece nedá se celá ta věc, přese všechny pochybnosti, které bezděky se nám vtírají, naprosto zamítnouti. Nebyly snad svaté ostatky zapsány jako obsah oné truhly? A jak přišly by svaté ostatky do nákladu, jehož každá jednotlivá část chovala v sobě světské věci značné ceny? Co jsou medle ostatky? Kosti svatých, kostra nebo její části. Klášter beze všeho vybízení naznačil takto obsah bedny. Kdož může tu pochybovati? Zajisté nebylo užito nepravého pojmenování, když zjevno bylo, že věc nalezá se v cizích rukou, v rukou domnělých protivníků církve, kteříž se ji byli zmocnili zpronevěřením, a zajisté měli tolik zvědavosti, aby si ji prohlédli a ji proskoumali. Nemám tutíž stran kostry nižádné pochybnosti ani o tom, že z příčin snad dosti důležitých bylo odstranění kostry nevyhnutelné. Ale nepochopuji, za jakou příčinou kostra státi se mohla předmětem zvláštních opatření a nevyzpytatelné důležitosti. Vynalezavost má nesahá tak daleko. Neboť pocházíli kostra od osoby otrávené nebo zavražděné, pak bylo by věcí nejjednodušší a nejpřirozenější, aby zbytky zločinu byly na vždy zničeny a zahrabány, nikoli však uschovány a po světě vozeny." —

"Vypravovala jsem, co jsem věděla," skromně odpovídala dívka, "a sama poznávám, že jsem uvedla věci, jež vysvětliti mně nelze. Nicméně odvezená kostra, kterou tak dlouho se zabýváme, jest okolností jen vedlejší, ničehož nerozhodující —"

"Toť pravda, a přece někdy věc od střediště soudní pře daleko odlehá a s ním jen slabou páskou spojená, sloužívá k objasnění celku."

"Dobře máte," přisvědčila Marcelina. "Nazvala jsem některé podrobnosti vedlejší a méně závažnou okolností poněvadž považuji za hlavní věc podati vám průkazů, že Kupka dojista jest pachatelem krádeže. Tím zapuzen bude každý stín viny, který až posud padal na čest vaší."

"Nejvřelejším díkem jsem vám za to zavázán!" zvolal Ebenstein s tváří rozechvěním zardělou a s pohybem celého těla, jakoby unešen hlubokým citem zachránitelku své cti chtěl v náruč pojmouti. Avšak bezděčné počínání jeho zůstalo jen v mezích pouhého naznačení hlubokého pobouření mysli.

Marcelina poznavši význam takového rozechvění, sarazila se poněkud; aby však zakryla vlastní své pohnutí, počala rychle takto:

"Naznačila jsem Kupku jako pachatele krádeže. Přecházím nyní k důvodům a k udání svědků. — Zajisté slyšel jste že Kupkův sluha, Václav, blíže Brozan v lesní úžlabině nalezen byl mrtev—"

"O tom jsem slyšel," přisvědčoval Ebenstein. "Vypravována byla mně celá ta událost v Lovosicích dosti obšírně, na krátko před mým odjezdem. První mou myšlénkou bylo, že asi v tom skrývá se zločinný skutek. Jelikož sám považoval jsem Kupku za zloděje a za zloděje považovati musel, domýšlel jsem se hned, že Kupka svého oráče zavraždil, aby se zbavil nepohodlného soudruha a spoluvinníka krádeže."

"Hospodský spáchal krádež," odvětila Marcelina, nikoli však vraždu. Průběhem mého dalšího vypravování sám upustíte od takového podezření, jakkoli nad smrtí Václavovou rozkládá se neproniknutelné, děsné temno."

Po krátké přestávce oddechnuvši sobě, pokračovala:

"V poplují klášterním slouží při dobytku děvče jmenem Dorota, poctivá to a správná služka. Václav byl jejím milencem. Když se byla zvěsť roznesla, že byla mrtvola Václavova nalezena a do Doxan dopravena, přiběhla jako zběsilá do kuchyně klášterní, hořekujíc výkřiky srdce rozrývajícími nad ztrátou, kterouž byla utrpěla. Milovala Václava vroucně a bylo již, jak pravila, na krátko před svatbou. Zatím ani Kupka nezůstal nečinným, nýbrž běhal od souseda k sousedu, všude nahkaje nad smrtí sluhovou, vynášeje jeho dobré vlastnosti a klada hlavní váhu na to, že neštěstí to tím více bolestně se ho dotýká, jelikož chtěl mu dáti sestru Kateřinu v manželství. — Totéž vypravovala i Kupkova sestra Kateřina, kvílíc a plačíc u sousedek, k nimž přišla, aby nalezla útěchy a ulehčení. — Vše to přišlo služce Dorotě k sluchu. Z počátku nevěřila tomu. Když ale byla mluvila s Kupkou a Kateřinou samou a nelze jí bylo dále pochybovati o tajné zrádě milencově, tuť stala se z ní pravá lítice. Muž, jehož byla právě tak hotova oplakávala, stal se v jejích očí opovržení hodným podvodníkem, a z toho převratu v smýšlení Dorotinu pocházejí následující okolnosti, jež uražené a podvedené děvče neváhalo vypravovati celému světu. Větší část jich slyšela jsem na své vlastní uši —"

"Hořím dychtivostí," prohodil Ebenstein, naslouchaje s pozorností možná-li ještě napnutější.

"Z rána po oné noci," pokračovala Marcelina, "v kteréž byl Václav odvezl náklad do Rakovníka, přišla Dorota do hospody. Tenkráte viděla milence svého naposledy. Zcela obleченého nalezla jej na loži, dokonа zpoceného, s obličejem temně zardělým. Byltě v tak neobyčejném rozčilení, že chvílemi až ruce se mu třásly. K otázce starostlivé Doroty odpovídal, že se nevyspal a notně nastuzení sobě utržil. Dorota nechtěla tomu zcela uvěřiti, a uslyševši průběhem další rozpravy rozličné nápadné řeči Václavovy, káralá jej z toho se vším důrazem —tak že Václav počal se zpovídati. Prozradil jí pod pečetí tajemství, že s hospodským vespolek odstranili dva drahocenné kusy nákladu, při čemž nikoli bez vole a lítosti uvaloval vinu první myšlénky a svůdcovství na Kupku.

Dorota zděsila se nad takovým vyznáním a pravila k milenci: Udati toho zlosyna ovšem nemůžeš; avšak ukradených věcí nikdy více se nedotýkej. Krádež jest těžký, strašlivý zločin, avšak zločin tisíceronásobný, spáchán-li byl na posvátném statku církevním. Ničeho se nedotýkej, o ničem nechci více slyšeti!

Po té prý odpovídal Václav: Dobře máš, ale oba jsme chuďasové, jak a kdy můžeme pomýšleti na manželství? Načež prý s opovržením zvolala Dorota: Penězi za svatokrádežní lúp utrženými chceme snad zaplatiti faráře jenž nás oddával? Toť přineslo by nám mnoho štěstí! Blázen jsi, pomýšlíš-li na něco podobného! Bůh nás spojí, zůstaneme li poctivými, ale neštěstí a záhuba očekává nás, založíme-li náš blahobyt na penězích jidášských!

A Dorota odešla od něho, když jí byl svatosvatě přislíbil, že se zachová podle její rady."

"Nyní teprv pochopuji, proč jsem byl z vězení propuštěn!" zvolal Ebenstein, "Nyní nahlížím, za jakou příčinou soudcové pustili mne na svobodu, neočekávajíce ani výpovědi vašich. Chtělíť se vyhnouti soudnímu pohnání těch, kteří usilovali o moje uvěznění. Nyní jest vše dobře! Nejen celé Doxy dozvěděly se o tom, jakož vysvítá z vašich slov, nýbrž i Dorota sama v případě potřeby může vyzvána býti k složení svědectví —"

"Celé Doxy ovšem dozvěděly se o tom," rychle převzala dívka slovo, "ale vše co přišlo u veřejnost, byly pouhé pověsti, kteréž tak dlouho zůstanou bez váhy, dokud Dorota nebude vypátrána, jenž od těch dob zmizela jako by do vody padla."

"Zmizela?"

"V Doxech není. Kdyby však úřadům skutečně jednalo se o věc, zajisté nalezli by ji."

"Zajisté," odvětil Ebenstein, neboť....."

Nelze pochybovati, že byla přeložena do služby některého vzdáleného kláštera, při čemž se předstíralo že děje se tak z útrpnosti, aby totiž vzdálena byla místa, které v ní buď tak truchlivé upomínky. Sama vyslovila se v tem rozum a velebila dobrosrdečnost velebné abatyše, kteráž takovou soustrasť jevila s jejím neštěstím. Při té příležitosti ukazovala také rozličné dary na štěstí a penězích, jež každý mohl viděti."

"Osoba ta snadno by se vynalezla," pravil Ebenstein, "kdyby ji bylo zapotřebí. Díky vám, slečno Marcelino, vroucí díky! Nejsa si vědom žádné viny, cítil jsem se dosti silným proti alomyslným rejdům mých protivníků; avšak nyní ozbrojen vaší pomocí jsem nepřemožitelným, ano jsem i s to, křivou žalobu mých nepřátel metati na jich vlastní hlavu. Jedna věc však jest mi velmi nápadná. Ohromná zloba, kteráž se vší zuřivostí vylita byla na mne, nezdá se mi dostahovati takové výše, jakož zpozdilost, jakouž v té příčině bylo jednáno. Důkazy viny Kupkovi a jeho pacholka musely přece klášteru tak rychle jako vám, a ještě zevrubněji býti známy. Bylo snad úmyslem dotčených osob, proná sledovati nevinného pouze k vůli pronásledování, aniž by jim záleželo na tom, zdali praví a známí viníci proklouznou s kořistí, kteráž pro klášter měla tolik důležitosti? Jak lze srovnati takové protivy? Nenalezám rozluštění této hádanky, ani když nahlížím, s jakými obtížemi spojeno jest, obžalovati muže, kteréž zná všeliká choulostivá tajemství klášterní v takové míře, jako znal je Kupka."

(Pokračování.)

Kdo z koho.

(Obrazek z Černých vrchů.)

Tucet cestovatelů — kovkopové, lovci, novináři, bojovníci proti Indiánům — seděli kolem ohně na cestě do Deadwood. Velké, měké chomáčky sněhu snášely se pomalu k zemi, pokrývajíce jí bílým přikrovem.

Ležení toto nebylo jediné na cestě do Deadwood. V takové své spěchá člověk tam, kde svítá mu naděje nalézti onen žlutý kov, který mnohým bohem jest. Cesta byla podobnými leženími, v menší neb větší vzdálenosti posetá. Však nejen cestovatele, nejen ohně strážní možno bylo viděti na cestě do nového Eldorada; — byly tu též trosky vozů, mrchy potahů a kostry lidské; bystré oko zkušeného bojovníka sesnalo též často v roklích obrysy ukrývajícího se Indiána.

Společnost o kteréž jsme z počátku promluvili, bavila se rozmanitým vypravováním. Hlavní část rozprávky tvořila však úplná porážka gen. Custera, o kteréž zpráva před několika dny došla.

"Custer chtěl se proslaviti; hrozné pomyšlení, vrhnouti se s 200 muži na 5000 rudochů; však on to učinil a doufal zvítěziti. Žádný jiný člověk neodvážil se proti tak nepoměrné přesile", pravil lovec, jehož šedivějící vlasy sice stáří jeho jevily, avšak bystré sivé oko o síle dosud mladistvé svědčilo.

A přec, právě an lovec pochybnost svojí vyslovil, byl na hlavu člověk, kterýž odvážil se proti přesile poměrně větší. Tak tichý a lehký byl krok jeho, že nebyl spozorován od stráží až když byl skoro již do ležení vstoupil.

Postavy byl obrovské a když zastavil se a světlo z ohně postavu jeho zcela ozářilo, tři neb čtyři ze společnosti vydali ryk překvapení a hrůzy. Obličej cizince pokryt byl zaschlou krví, — krev lpěla na silných rukou jeho — krev na celém jeho obleku i botách. Hrůzný to pohled, a přede, jak by vše to bylo ještě málo, obrátil se cizinec, jako by okázati chtěl stopy nože sklalpovního na své hlavě.

"Pít — jíst!" našeptal hlasem mroucím, hltavě kol sebe pohlížeje.

Poskytnuto mu obého. Chopil se plné polní lahve a jedním skoro douškem ji vyprázdnil. V jedné ruce skyvu chleba, v druhé kus masa, rval zubama obé — jako vlk; patrno že hladověl dlouho. Po chvíli, když hlad svůj ukojil, vypravoval:

"Stalo se to 20 mil odtud. Zbloudil jsem jaksi a ztratil cestu a rudí ďáblové přepadli nás právě an zastavil jsem, aby jsme oběd přichystali. Moje stará a pět dítek byli ještě ve voze. Rudochů bylo as 40 neb 50 a netrvalo to ani tři minuty než celá rodina byla povražděna—všichni — vyjma mne!"

Z oka jeho sálal vztek a bolest, žal a mста; postava jeho zdála se že zrůstá ještě více; odhodil zbytky chleba i masa.

"Pomyslete", pravil vztekle, "mojí staré v okamžiku hlava roztříštili, a moje děti, vyvlekli z vozu, skalpovali, bodali a podřezali krky od ucha k uchu! Pojďte, pojďte se mnou."

A jedním skokem zmizel v temnotě. Však ihned se vrátil zase a pokračoval hlidněja.

"Bránil jsem se, toť se rozumí. Bylo to, "kdo z koho", však jich bylo 50 na jednoho. Mátil jsem do nich pušbou, však bylo jich mnoho. Postřelili mne, pobodali mne; zahnali mne do vrchů; honili mne celé odpoledne."

Obrovská postava třásla se jak list osykový a čerstvá krev prýštila na novo z ran jeho. Vůdce společnosti snažil se jej uklidniti, slibuje mu pomoci, jakmile den zasvitne; však cizinec divoce máchnul rukou a zvolal:

"Co můžete dělat? Vlci pobírají ženu mou i dítky dnes v noci; jich skalpy mají červení ďasové v horách! Můžete jim navrátiti života? Nemůžete? Dejte mi ručnici a sekeru."

Nikdo se nehnul po několik vteřin; každý byl zaražen jeho divokým hledem i slovem; cizinec sehnul se pro pušku na bitaku ležící a schránku s nábojema, chopil lehkou sekeru, s kterou jsme nedávno dříví na rozdělání ohně sekali a v okamžiku zmizel zrakům v temnotě noční, z kteréž zazněl ještě hlas jeho, když již kročejí slyšeti nebylo:

"Jest to "kdo z koho?"

Druhý den k polednímu nalezla společnost dvě mrchy Indiánských honiků, ležící na pravo od cesty, mezi cestou a površím. Několik kroků dále byl sníh zbarven kalužemi krve. Patrno že bojovník tu padnul a byl odnešen od svých soudruhů. Též bylo znáti stopu běloch směrem ku površím. Bylo patrné že šel jen povolně a zastavoval se na cestě, aby zbraně své poubil. Po celé jeho stopě znáti bylo stopy kouřků a starý lovec povážlivě zakroutil hlavou a pravil:

"Toť stopa cizince, který byl večer v našem ležení. Tamto jej rudoši poprvé opět spatřili, a on zastaviv, zastřelil dva koníky a jednoho rudocha. Bylo jich as 40 neb 50 a on snažil se dostati do vrchů, aby se mohl lépe bránit. Jen pohleďte tamto!"

As dvě stě kroků ku předu leželi tři koníci blízko pohromadě. Celá tlupa rudochů učinila ta patrně útok na osamělého chodce a on postavil se jim udatně. Sníh vše prozrazoval. Stoje pevně, nepozvedna ani nohy, vyjma kdy se obrátil, odrazil útok celé tlupy. Byly tu tři mrchy koňské blíže sebe, asi ne 100 kroků od místa kde běloch stál a dvě kaluže krve znaly místa, kde dva rudí bojovníci koulemi jeho padli.

"Velký bože! kterak se bránil!" šeptal lodě lovec, vida kterak sníh kolkolem potlapán; "však zde byl poraněn."

Tak tomu nepochybně bylo. Pomalu ustupoval k návrším, zajisté s odvahou a bez hněvu a po jeho stopě viděti bylo kapky krve. Rudoši podnikli tu útok společný a bělochu, když došlo mu střelivo, upustil ručnici a chopil se sekery. Mával s ní s hrůzným ďlinkem. Postřelili jej, posekali tomahawky a když padnul, mělo tělo jeho více ran, než se mohlo sečísti. Tu ležel; ruka dosud třímala topůrko sekery, oči otevřené, tělo ranami posetó — vše svědčilo o tom, že podstoupil krutější a odvážnější boj než Custer. Bojoval samojediný proti padesáti. Odrazil opět a opět jich útok. Tucet živých padlo tu na jeho. "Kdo z koho", pravil a "kdo" zvítězil, však nebylo to vítězství a kterým rudoši se honositi mohli. Když vyjížděli s rokle, každý kůň obtížen byl dvojím břemenem, mrtvým i živým a ještě některé musili na bojišti zanechati.

Země byla zmrzlá a společnost nemohla vykopati hrob, aby mrtvoly hrdiny pochovala.

Třicet mil opět, hledovi vlci rvali mrtvoly jeho ženy a dítek.

Když společnost se na další pochod obcházila, přišli se i sem šelmy hladové, aby i kosti tyto ohryzaly a než zapadlo slunce, odstraňovy šťastného známky trochlivého děje.

Franta Nowak,
notářský, směnečný, přeplavní a inkasní
OBCHOD.
568 So. Halstead Street.
CHICAGO, ILL.

Prodává přeplavní listy z Evropy a opět, na bodě německé, anglické i americké, jakož i inkasní listky.

Vymáhá dědictví a pohledávky z Čech, Moravy a Rakouska vůbec.

Směnky na Prahu, a úvěrky peněz až do domu přijímatelů.

Smlouvuje plnomocenství, pasy, a všechny jiné notářské úpisy a závěti.

Prodává domy, loty, farmy.

Půjčování peněz na hypothekární jistotu.

Obstarává vše od c.k. rak. uher. konsulátu v Chicagu potřebné.

K ZLÁŠTNÍMU POVŠIMNUTÍ

všem ctěným krajanům českým v Americe.

[illegible]

C. & N. W.
SEVEROZÁPADNÍ DRÁHA.

OMAHA & CALIFORNIA LINE

CHICAGO, ST. PAUL & MINNEAPOLIS

LA CROSSE, WINONA & ST. PETER

GREEN BAY & MARQUETTE

FREEPORT & DUBUQUE

Její CHICAGO & MILWAUKEE

PULLMANOVI PALÁCOVÉ VOZY

NEPŘÍTEL NEMOCI ZHOUBCE vší BOLESTI u člověka a zvířete

jest slavný starý

MUSTANG LINIMENT,

KTERÝ PO 40 LET V ČINĚNÍ JEST.

NENÍ ŽÁDNÝ KTERÝMU BY NEMOCNÍ, NEBO OCHROMĚNÍ JEŠTĚ BY NEVYZKUSIL, NEBO BOLEST, JAKÁ POSTIHLA TĚLO LIDSKÉ, NEBO TĚLO ZVÍŘETE NEBO JAKÉHOKOLIV DOMÁCÍHO ZVÍŘETE, ABY JI NEZAPUDIL. LÉKÁREM prodáno 25c., 50c., neb $1.00, ČASTO ZACHRÁNILA ŽIVOT LIDSKÉ A NAVRÁTILA ŽIVOT A SÍLU MNOHEMU CHUDÉMU MUŽI.

Naši Jednatelé.

V následujícím podáváme seznam našich zmocněnců, kteří zpravidla jsou na nás posílati na „Pokrok Západu" přijímají, a kteráž [illegible] tamní odběratelé nechtějí se od jednotlivých [illegible]

Dakota Territory.

Illinois.

Iowa.

Kansas.

Michigan.

Minnesota.

Missouri.

Nebraska.

New York.

Ohio.

Pennsylvania.

Texas.

Wisconsin.

Rematism, hlavy a zubů bolení, otoky, bolesti u srdce, křečím žaludku, v střevách, kašli, záškrtu, bolesti kloubův jsou, zapálí rychle, posilují